

GREEN DEAL Circulair Inkopen 2.0 - Van pilot naar opschaling

Partijen:

1. De Minister van Economische Zaken en Klimaat, de heer Eric Wiebes, hierna te noemen: EZK;
2. de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat, mevrouw S. van Veldhoven, hierna te noemen: IenW;
3. de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, mevrouw K. Ollongren, hierna te noemen: BZK;

ieder handelend in zijn of haar hoedanigheid van bestuursorgaan en als vertegenwoordiger van de Staat der Nederlanden;

Partijen 1 tot en met 3 hierna samen te noemen: Rijksoverheid;

en

4. De Stichting MVO Nederland, vertegenwoordigd door Michel Schuurman, directeur Politiek & Economie;
5. De Nederlandse Vereniging van Inkoopmanagement, vertegenwoordigd door de heer E.H. (Erik) de Bruine, algemeen directeur en de heer E.P. (Erik) van Assen, community manager;

Partijen 1 tot en met 5 hierna samen te noemen: Faciliterende Partners;

en

6. Stichting C2C ExpoLAB, vertegenwoordigd door de heer Michel Pierre Gert-Jan Weijers, Managing Director;
7. PHI Factory B.V., vertegenwoordigd door mevrouw G.H Hooijmeijer-Versteeg;
8. Copper8 B.V., vertegenwoordigd door mevrouw C.C.A.M. van Oppen;
9. Circular IQ BV, vertegenwoordigd door de heer Roy Vercoulen;
10. Rendemint B.V., vertegenwoordigd door R.J.M. de Klerk;
11. Humanagement B.V., vertegenwoordigd door mevrouw Maybrit A.M. Admiraal;

Partijen 6 t/m 11 hierna samen te noemen: Kennispartners;

en

Publieke en Private Organisaties:

12. Provincie Utrecht, vertegenwoordigd door mevrouw mr. J. Verbeek-Nijhof;
13. Stichting Hogeschool Leiden, vertegenwoordigd door mevrouw Franziska Brouwer, directeur Facilitair Bedrijf & Huisvesting;
14. Nederlandse Spoorwegen, vertegenwoordigd door de heer Jeroen Wegkamp, CPO;
15. Gemeente Wageningen, vertegenwoordigd door mevrouw J.Tonneyck;
16. Universitair Medisch Centrum Utrecht, vertegenwoordigd door de heer P.M. Schrijnemakers, Manager Cluster Inkoop;
17. Provincie Zuid-Holland, vertegenwoordigd door <naam p.m.>
18. De Nederlandsche Bank N.V., vertegenwoordigd door D. Boelhauer, Afdelingsmanager Inkoop, DNB;
19. Canon Nederland N.V., vertegenwoordigd door de heer Joop van Boerdonk;
20. ABNAMRO Bank N.V., vertegenwoordigd door mevrouw M. Goense, Chief Procurement Officer en de heer J.M. Beekman, Head of Business Management, Strategy & Development Procurement;
21. Landal GreenParks B.V., vertegenwoordigd door de heer T.V.M. Heerkens, algemeen directeur;
22. Interface Europe bv, vertegenwoordigd door de heer Ton van Keken, COO;
23. G.P. Groot B.V., vertegenwoordigd door de heer M.J.M. Wester, algemeen directeur;
24. Pon Services B.V., vertegenwoordigd door M.H. (Martijn Hermanus) ten Kroode en de heer B.J.A. (Bernard Joseph Antoon) Schlattmann;
25. Stichting Waternet, vertegenwoordigd door de heer ir. R. R. Kruize, Algemeen Directeur;
26. Gispn Nederland BV, vertegenwoordigd door de heer Maurits van Berckel, commercieel directeur;
27. ProRail B.V., vertegenwoordigd door de heer Dimitri Johannes Adrianus Kruik, directeur Procurement;
28. TBI Holdings B.V., vertegenwoordigd door de heer ir. D.A. Sperling, Voorzitter Raad van Bestuur;
29. Provincie Noord-Holland, vertegenwoordigd door J. Chr. van der Hoek, gedeputeerde;
30. Coöperatieve Rabobank U.A., vertegenwoordigd door de heer P (Pieter) Ketting;
31. HaskoningDHV Nederland B.V., vertegenwoordigd door de heer Frits Smedts;
32. Provincie Noord-Brabant, vertegenwoordigd door de heer Christophe van der Maat, gedeputeerde;
33. Gemeente Rotterdam, vertegenwoordigd door de heer Gerben Wigmans, directeur Stadsbeheer;
34. Gemeente Den Haag, vertegenwoordigd door mevrouw S. Bruines, wethouder Kenniseconomie, Internationaal, Jeugd en Onderwijs;

35. Stichting Katholieke Universiteit Brabant, vertegenwoordigd door dr. K.M. Becking, voorzitter
College van Bestuur;

36. p.m.

Partijen 12 t/m 36 hierna samen te noemen: Inkopende Deelnemers;

Alle Partijen hierna samen te noemen: Partijen;

Algemene overwegingen:

1. Om onze welvaart ook voor toekomstige generaties te behouden is het nodig om het concurrentievermogen van onze economie te versterken en tegelijkertijd de belasting van het milieu en de afhankelijkheid van fossiele energie en schaarse grondstoffen te verminderen.
2. Creativiteit, ondernemerschap en innovatie zijn essentieel om deze omslag naar een duurzame economie mogelijk te maken. Bedrijven, burgers en maatschappelijke organisaties nemen volop concrete initiatieven voor vergroening van economie en samenleving. Met de Green Deal Aanpak wil het kabinet deze dynamiek in de samenleving op groene groei optimaal benutten.
3. Green Deals bieden bedrijven, burgers en organisaties een laagdrempelige mogelijkheid om samen met de overheid te werken aan een duurzame economie. Initiatieven uit de samenleving staan daarbij aan de basis. Daar waar deze tegen belemmeringen aanlopen die volgens de initiatiefnemers kunnen worden aangepakt op rijksniveau, wil het kabinet zich inzetten deze weg te nemen of op te lossen om zo deze initiatieven te faciliteren en te versnellen. In een Green Deal leggen partijen hierover concrete afspraken schriftelijk vast.
4. De resultaten van een Green Deal kunnen gebruikt worden bij andere, vergelijkbare projecten, waardoor er navolging kan plaatsvinden en de reikwijdte van een Green Deal kan worden vergroot zonder dat daar specifieke ondersteuning vanuit de Rijksoverheid tegenover staat.

Specifieke overwegingen Green Deal Circulair Inkopen 2.0

1. Met deze Green Deal Circulair Inkopen 2.0 willen Partijen bijdragen aan het behalen van de nationale beleidsdoelen op het vlak van de circulaire economie: een vermindering van 50% primaire grondstoffen (mineraal, fossiel en metalen) in 2030 en een geheel circulaire Nederlandse economie in 2050. Deze doelen zijn verwoord in het Rijksbrede Programma Circulaire Economie 'Nederland Circulair in 2050'¹ en in het Nationaal Grondstoffenakkoord². Op basis hiervan zijn Transitieagenda's³ opgesteld voor vijf prioritaire grondstoffenstromen en/of sectoren: Biomassa en voedsel, Kunststoffen, Maakindustrie, Bouw en Consumptiegoederen.
2. De kansen die de circulaire economie biedt voor Nederland worden steeds duidelijker. Onderzoek van onder meer TNO toont aan dat de economische waarde van circulaire economie in Nederland jaarlijks tenminste € 7 mld. is, dat er ruim 50.000 banen mee kunnen worden gecreëerd en dat de milieu-impact van de Nederlandse economie sterk kan worden gereduceerd. Een groeiende groep koploperbedrijven vertaalt dit macro-economisch perspectief naar circulaire bedrijfsmodellen, inclusief bijbehorend portfolio, en laat zien dat circulaire bedrijfsmodellen aantoonbaar kunnen leiden tot betere prestaties.
3. Een barrière die in alle vijf transitieagenda's wordt genoemd, is de achterblijvende marktvraag naar circulaire producten en diensten. Circulair inkopen levert een belangrijke bijdrage aan het slechten van deze barrière. Circulair inkopen stimuleert en vergroot de markt voor circulaire grondstoffen, producten en diensten en maakt daardoor circulaire business cases eerder haalbaar. Een sleutel voor het aanjagen van de circulaire economie ligt daarom in het inkoopproces. Dit was mede aanleiding voor het formuleren van het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen⁴ (Manifest MVI). Met dit Manifest worden overheden aangespoord om ambitieuze doelen voor MVI te formuleren en deze uit te werken in concrete acties. Ook het Rijk

¹ Rijksbreed programma Circulaire Economie, <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/circulaire-economie/documenten/rapporten/2016/09/14/bijlage-1-nederland-circulair-in-2050>

² Grondstoffenakkoord, <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2017/01/24/grondstoffenakkoord-intentieovereenkomst-om-te-komen-tot-transitieagenda-s-voor-de-circulaire-economie>

³ Transitieagenda's: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2018/01/15/totstandkoming-van-de-transitieagenda-s-uit-het-grondstoffenakkoord>

⁴ Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen 2016-2020, <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2016/12/08/rapport-manifest-maatschappelijk-verantwoord-inkopen-2016-2020>

zet daarvoor zijn inkoopkracht in.⁵ Circulair is één van de thema's in het Manifest MVI. Met de deelname aan deze Green Deal doet een aantal koplopers onder de Manifestpartijen hiermee kennis en ervaring op.

4. Bij circulair inkopen gaat het enerzijds om de borging van hoogwaardig hergebruik van producten, componenten en materialen aan het eind van de gebruiksfase. Anderzijds gaat het om het inkopen van nieuwe producten die bijvoorbeeld circulair ontworpen zijn of die gebruik maken van circulaire componenten of grondstoffen (zoals recyclaten of duurzaam biobased). Circulair inkopen betekent dat hierover afspraken worden gemaakt tijdens het inkoopproces. Dit kan alle fasen van de productlevenscyclus beïnvloeden, van circulair design tot het voorkomen van afval.
5. Circulair inkopen leidt tot nieuwe contractvormen waarin de zorg voor waardebehoud van grondstoffen en materialen zo veel mogelijk bij alle partners in de keten is belegd. Hiertoe worden contractvormen en onderdelen van contracten ingezet, waarin de expertise van de keten maximaal wordt benut en samenwerking tussen de partners wordt gestimuleerd. De drie belangrijkste concepten hiervan zijn:
 - a. *Product service systemen*:
 - i. *Pay per use*: de nadruk ligt op de verlangde prestatie (het gebruik en de functies) in plaats van het afnemen van een product;
 - ii. *Product as a service*: de nadruk ligt op dienstverlening door oplossing van de behoefte van de klant, de leverancier bezit en beheert de materiële middelen om tot het gewenste resultaat te komen;
 - b. *Koop/terugkoop*: in de koopovereenkomst wordt als onderdeel vastgelegd dat de leverancier/producent het product na gebruik tegen bepaalde voorwaarden weer terugkoopt en hoogwaardig hergebruikt;
 - c. *Koop/doorverkoop*: bij het inkopen wordt vastgelegd hoe de inzameling na het gebruik van het artikel/product zal geschieden en welke derde partij de ingezamelde artikelen/producten overneemt ten einde de artikelen/producten en grondstoffen te kunnen hergebruiken.
6. De eerste Green Deal Circulair Inkopen is ondertekend in 2013. Het doel hiervan was circulair inkopen te ontwikkelen aan de hand van pilots en praktijkervaringen. Een belangrijke reden voor het succes van deze eerste Green Deal was dat veel inkopende organisaties behoefte hebben aan praktische ervaring en kennisontwikkeling op het gebied van circulair inkopen. De 'learning-by-doing'-aanpak van die Green Deal voorzag daarin. Hierbij is ook duidelijk geworden dat de deelnemers soms knelpunten ervaren met schaalbaarheid van wat zij hadden geleerd. Dit was enerzijds omdat wat geldt voor de ene productgroep, niet automatisch geldt voor een andere. Anderzijds komen ook bij opschaling binnen dezelfde productgroep nieuwe knelpunten aan het licht, zoals de mogelijkheden van leveranciers om op grotere schaal circulair te leveren.
7. De Green Deal Circulair Inkopen 2.0 bouwt voort op de vorige. Partijen willen de opgedane ervaringen breder toetsen in de praktijk en circulaire inkooppilots verder opschalen. De opzet van de Green Deal Circulair Inkopen 2.0 is dat de Inkopende Deelnemers ieder twee eigen inkooptrajecten aanwijzen als pilot voor circulair inkopen. De Faciliterende Partners zorgen voor de organisatie en het faciliteren van het leer- en deelproces voor alle Partijen. Afhankelijk van de behoefte van Partijen worden hierbij op specifieke onderwerpen werkgroepen opgezet.
8. Op basis van de inzichten uit de eerste Green Deal Circulair Inkopen zijn Kennispartners toegevoegd aan de samenwerking. De Kennispartners zorgen voor inbreng van relevante en actuele kennis, inzichten en ontwikkelingen op het gebied van circulair inkopen ten behoeve van het leer- en deelproces voor alle Partijen.
9. Binnen het kader van MVI zijn er naast het Manifest MVI nog andere initiatieven zoals het Programma Biobased Inkopen, de Green Deal Stimuleren van biobased inkoop voor de openbare ruimte en de Green Deal Duurzaam GWW 2.0. Dit programma, deze andere Green Deals en de Green Deal Circulair Inkopen 2.0 vullen elkaar aan binnen het kader van MVI en beogen elkaar onderling te versterken, o.a. via uitwisselen van informatie.
10. Partijen beogen met de Green Deal Circulair Inkopen 2.0 de samenwerking tussen private en publieke organisaties op het vlak van circulair inkopen te bevorderen en zullen daarbij waar mogelijk gebruik maken van bestaande trajecten en initiatieven. Activiteiten en geleerde lessen uit deze Green Deal worden daarom voor zover van toepassing en redelijkerwijs mogelijk ook actief gedeeld met de uitvoerders van de transitieagenda's. Op die manier versterken deze Green Deal en de uitvoering van de transitieagenda's elkaar.

⁵ Actieplan MVI Rijksinkoopstelsel, <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/inkopen-door-het-rijk/documenten/rapporten/2017/10/24/actieplan-mvi-rijksinkoopstelsel>

Komen het volgende overeen:

1. Definities

Artikel 1. Definities

In deze Green Deal worden door Partijen de volgende definities gehanteerd:

1. *Circulaire economie*: een economisch systeem dat het hergebruik van producten en grondstoffen en het behoud van natuurlijke hulpbronnen als uitgangspunt neemt en waardecreatie voor mens, natuur en economie in iedere schakel van het systeem nastreeft;
2. *Circulair inkopen*: inzet van alle mogelijkheden die het inkoopinstrument zowel op strategisch als operationeel niveau biedt ter bevordering van de circulaire economie. Circulair inkopen is hiermee een aspect van MVI en Innovatiegericht Inkopen;
3. *Circulair inkooptraject*: een concreet inkooptraject waar bij de start van het inkoopproces binnen de relevante wettelijke kaders afspraken worden gemaakt met betrekking tot condities voor hoogwaardig hergebruik van producten, componenten en materialen en grondstoffen aan het eind van de gebruiksfase door de inkopende organisatie.

2. Doelen en werkwijze

Artikel 2. Doel

Partijen leveren met deze Green Deal, de Green Deal Circulair Inkopen 2.0, als 'lerend netwerk' een bijdrage aan het versnellen en realiseren van een circulaire economie in Nederland door middel van het inkoopinstrument.

Artikel 3. Subdoelen

1. Partijen doen praktische ervaring op met circulair inkopen als 'hefboominstrument' aan de hand van circulaire inkooptrajecten als pilots en delen deze ervaring onderling en met anderen als geleerde lessen. Partijen streven daarbij naar een betere benutting van dit instrument om de circulaire economie te bevorderen.
2. Partijen promoten en stimuleren door hun voorbeeldgedrag een positieve houding bij private en publieke organisaties om circulair inkopen praktisch toe te passen als instrument om de principes van de circulaire economie in hun eigen bedrijfsvoering te implementeren;
3. Partijen gebruiken de activiteiten en het netwerk van deze Green Deal om inzicht te krijgen in en oplossingen te vinden ter bevordering van een succesvolle opschaling in organisaties na een eerste pilot van een circulair inkooptraject.

Artikel 4. Werkwijze Green Deal Circulair Inkopen 2.0

1. De circulaire inkooptrajecten van Inkopende Deelnemers tijdens de looptijd van deze Green Deal vormen voor Partijen pilots om praktische ervaring met circulair inkopen als 'hefboominstrument' op te doen.
2. Partijen verkrijgen op basis van deze inkooptrajecten inzicht in vraagstukken en oplossingen rondom circulair inkopen, de opschaling daarvan en andere knelpunten.
3. Partijen delen en ontsluiten de inzichten en ervaringen met betrekking tot succes- en faalfactoren voor circulair inkopen uit deze inkooptrajecten met andere private en publieke inkopende organisaties.
4. De informatie- en gegevensuitwisseling tussen Partijen onderling of met anderen in het kader van deze Green Deal vindt plaats binnen de relevante wettelijke kaders en daarbij wordt geen concurrentie- of privacygevoelige informatie uitgewisseld.

3. Inzet en Acties

Artikel 5. Inzet en acties Partijen gezamenlijk

1. Partijen ondersteunen gezamenlijk de implementatie van de circulaire inkooptrajecten van de Inkopende Deelnemers door het delen van hun kennis en ervaring.
2. Partijen delen onder elkaar kennis van en inzichten in circulair inkopen waarbij de ervaringen uit circulaire inkooptrajecten die ze in het kader van deze Green Deal opdoen centraal staan.
3. Partijen spannen zich in om (bestuurlijk) draagvlak voor circulair inkopen te creëren in brede zin, binnen hun eigen organisaties, en, voor zover van toepassing, bij hun leden ter verdere inbedding van circulair inkopen in het inkoopproces.
4. Partijen onderzoeken hoe verdere samenwerking tussen hen op het vlak van MVI vorm kan worden gegeven tijdens en na de looptijd van deze Green Deal. Bij de inrichting van deze verdere samenwerking houden zij rekening met de relevante wettelijke kaders, in het bijzonder de mededingingsregels.

Artikel 6. Inzet en acties Rijksoverheid

1. De Rijksoverheid zet zich onverminderd in om circulaire inkooptrajecten op te starten en op te schalen en maakt de daarbij opgedane kennis publiek toegankelijk.
2. De Rijksoverheid spant zich in om eventuele, in de loop van deze Green Deal gesignaleerde belemmeringen voor circulair inkopen, in bijvoorbeeld wet- en regelgeving, weg te nemen en werkt actief aan mogelijke oplossingen als onderdeel van het Rijksbrede Programma Circulaire Economie.
3. De Rijksoverheid deelt de opgedane kennis en inzichten over circulair inkopen met vergelijkbare buitenlandse lerende netwerken betreffende circulaire economie en brengt kennis en inzicht uit die netwerken in in deze Green Deal.

Artikel 7. Inzet en acties Faciliterende Partners

1. De Faciliterende Partners wijzen vanuit hun organisaties leden voor het projectteam zoals bedoeld in artikel 10 aan en deze dragen actief en concreet bij aan deze Green Deal.
2. Bij de Rijksoverheid worden vanuit de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland van EZK, Rijkswaterstaat van IenW en het Rijksvastgoedbedrijf van BZK leden voor het projectteam aangewezen.
3. De Faciliterende Partners organiseren en faciliteren via het projectteam de onderlinge kennisuitwisseling tussen Partijen door:
 - a. ten minste vier plenaire 'Community of Practice' bijeenkomsten per jaar te organiseren waarbij Partijen inzichten en vraagstukken delen;
 - b. themagerichte werkgroepen samen te stellen op basis van de behoefte van Partijen.
4. De Faciliterende Partners ontwikkelen en concretiseren relevante werkmethoden, inkoopinstrumenten en instrumenten voor kennisoverdracht voor circulair inkopen verder. Zij sluiten daarbij indien mogelijk aan op relevante lopende programma's en onderzoeken.
5. De Faciliterende Partners stimuleren samenwerking tussen Partijen en andere geïnteresseerde publieke en private organisaties. Daarbij delen en verspreiden zij relevante kennis en inzichten ten aanzien van werkmethoden en instrumenten ter bevordering van circulair inkopen die binnen en buiten deze Green Deal worden opgedaan.
6. De Faciliterende Partners nodigen actief andere relevante organisaties uit om als nieuwe Partij toe te treden tot deze Green Deal.
7. De Faciliterende Partners dragen zorg voor het beschikbaar stellen van voldoende middelen binnen hun eigen organisaties (zoals onder meer eigen websites, vakbladen, documentatie, voorlichtingsbijeenkomsten en nieuwsbrieven) met inachtneming van de relevante wettelijke kaders, ten behoeve van het projectteam en om circulair inkopen verder te ontwikkelen en te implementeren.

Artikel 8. Inzet en acties Kennispartners

1. De Kennispartners begeleiden ieder ten minste één themagerichte werkgroep.
2. De Kennispartners delen proactief hun kennis en inzichten over circulair inkopen en met name over de problematiek rondom het opschalen van circulair inkopen in een organisatie met de

Partijen.

3. De Kennispartners nemen actief deel aan discussies over en verrichten onderzoek naar vraagstukken, knelpunten en oplossingen die uit deze Green Deal naar voren komen zoals via de Community of Practice bijeenkomsten en de werkgroepen.
4. De Kennispartners dragen bij aan de ontwikkeling en concretisering van werkmethoden en instrumenten voor circulair inkopen.

Artikel 9. Inzet en acties Inkopende Deelnemers.

1. Elke Inkopende Deelnemer start tijdens de looptijd van deze Green Deal minimaal twee circulaire inkooptrajecten of houdt zich bezig met het opschalen van een eerder gedane pilot met circulair inkopen.
2. Uiterlijk in 2020 zorgen de Inkopende Deelnemers op basis van de door hen opgedane kennis voor aantoonbare integratie van circulair inkopen in hun inkoopprocessen, -beleid en -strategie, gebaseerd op gebleken toegevoegde waarde, mogelijkheden en relevantie. De Inkopende Deelnemers zullen, mede aan de hand van de door hun opgedane kennis en ervaring, circulair inkopen zoveel mogelijk uitdragen via hun eigen communicatiekanalen.
3. De Inkopende Deelnemers stellen de opgedane kennis en ervaring breed beschikbaar ter bevordering van circulair inkopen. Hiervoor ondernemen Inkopende Deelnemers de volgende activiteiten:
 - a. Inkopende Deelnemers nemen actief deel en dragen bij aan de door het projectteam georganiseerde activiteiten zoals:
 - i. alle Community of Practice bijeenkomsten;
 - ii. ten minste één themagerichte werkgroep;
 - b. Inkopende Deelnemers delen hun bevindingen uit de eigen pilots met de Kennispartners ten behoeve van het gezamenlijke leerproces van Partijen.
4. Inkopende Deelnemers dragen actief bij aan deze Green Deal door hun inspanningen voor de circulaire inkooptrajecten.
5. De Inkopende Deelnemers zijn bereid een jaarlijkse financiële bijdrage van maximaal € 1.500 beschikbaar te stellen voor de activiteiten die door het projectteam worden georganiseerd.

5. Governance

Artikel 10. Projectteam

1. Het projectteam organiseert, coördineert en faciliteert alle activiteiten ten behoeve van deze Green Deal zoals de samenwerking tussen Partijen en de werkwijze van Partijen beschreven in artikel 4.
2. Het projectteam is het eerste aanspreekpunt met betrekking tot deze Green Deal voor andere publieke en private organisaties
3. Het projectteam rapporteert in aanvulling op de evaluatie zoals genoemd in artikel 13 jaarlijks aan alle Partijen over de status en voortgang van de uitvoering van deze Green Deal.

6. Slotbepalingen

Artikel 11. Uitvoering in overeenstemming met het Unierecht

De afspraken van deze Green Deal en de nadere uitwerking daarvan zullen in overeenstemming met het Nederlandse recht en met het recht van de Europese Unie worden uitgevoerd in het bijzonder voor zover de afspraken vallen onder de werking van de Nederlandse en Europese regels met betrekking tot aanbesteding, mededinging, staatssteun en technisch normen en voorschriften.

Artikel 12. Wijzigingen

1. Elke Partij kan de andere Partijen schriftelijk verzoeken de Green Deal te wijzigen. De wijziging behoeft de schriftelijke instemming van alle Partijen.

2. Partijen treden in overleg binnen zes weken nadat een Partij de wens daartoe aan de andere Partijen schriftelijk heeft medegedeeld.
3. De wijziging en de verklaringen tot instemming worden in afschrift als bijlagen aan de Green Deal gehecht.

Artikel 13. Evaluatie

1. Partijen evalueren de uitvoering en werking van deze Green Deal tweemaal tijdens de looptijd:
 - a. voor 1 september 2019 en
 - b. voor 1 september 2020.
2. Het projectteam voert de evaluatie uit en maakt daarvan een verslag dat naar alle Partijen wordt toegestuurd.

Artikel 14. Toetreding van nieuwe partijen

1. Er kunnen nieuwe partijen toetreden tot deze Green Deal.
2. Een nieuwe partij maakt haar verzoek tot toetreding schriftelijk bekend aan het projectteam. Dit verzoek wordt voorgelegd aan alle Partijen. Wanneer de Rijksoverheid alsmede een meerderheid van de overige Partijen schriftelijk hun instemming met het verzoek tot toetreding kenbaar hebben gemaakt bij het projectteam, ontvangt de toetredende partij de status van Partij van de Green Deal en gelden voor die Partij de voor haar uit de Green Deal voortvloeiende rechten en verplichtingen.
3. De ondertekende verklaring tot toetreding wordt als bijlage aan de Green Deal gehecht.

Artikel 15. Citeertitel

Deze Green Deal kan worden aangehaald als Green Deal Circulair Inkopen 2.0.

Artikel 16. Opzegging

Elke Partij kan deze Green Deal (te allen tijde) met inachtneming van een opzegtermijn van twee maanden schriftelijk opzeggen.

Artikel 17. Nakoming

Partijen komen overeen dat de nakoming van de afspraken van de Green Deal niet in rechte afdwingbaar is.

Artikel 18. Inwerkingtreding en looptijd

1. Deze Green Deal treedt in werking met ingang van de dag na ondertekening en eindigt op 31 december 2020.
2. Partijen nemen de uitvoering van alle in deze Green Deal genoemde afspraken zo snel mogelijk ter hand.